

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kvalifikacija sodnih uradnikov.

I.

Kedar so naši zastopniki interpelovali vlado, zakaj da ne imenuje v slovenske kraje jezikovno sposobnih sodnikov, je sedanji vodja pravosodstva bolj, kakor kateri njegovih prednikov odgovarjal, da se ozira edino in samo na sposobnost prosilcev, ter da ni mogel imenovati tega in tega, ker ni dovoljno kvalifikovan. Varuhu svete pravice se je pač dokazalo že jasno, da njegove navedbe niso resnične, a to ga ni oviralo, da jih vedno in vedno ponavlja, kadar gre za imenovanja v naših krajih in kadar treba vrniti v naš narod kakkega uradnika, Nemca po rodu ali mišljenju.

Taki razlogi so pač le možni v državi, kjer velja tajna kvalifikacija in pa tjer se niti obstoječi predpisi o tajni kvalifikaciji ne izvršujejo.

Predpisi o kvalifikovanju sodnih uradnikov so v sodnem pravilniku in nekaterih drugih ukazih. §§ 4. in 5. omenjenega pravilnika velevala: »Vsak uradnik ali sluga mora, ko po nastopu službe izročiti predstojniku sodišča izkaz svojega osebnega stanu... En izvod izkaza ohrani predstojnik sodišča, pri katerem je tisti čas nameščen uradnik ali sluga, enega shrani predsedstvo nadrejenega sodišča, enega pa predsedstvo višjega deželnega sodišča... Četrti izvod je poslati pravosodnemu ministru.« — V prilogi k izkazu je zahtevano vsa mnenja o sposobnosti, katera se izdaja o uradniku ali slugi, ko prosi za kako službo (§§ 22. in 24. oes. pat. z dne 3. maja 1853, drž. zak. št. 81) ali povodom preiskave sodišča. V 8. razpredelu je navesti, kdo je oddal mnenje o sposobnosti. — Ko se prosi za kako službo, je priložiti vsaki prošnji razglednico o sposobnosti. Razlike za kvalifikacije, različno od

prejšnjih mnenj, je povedati kakor v prilogi k izkazu osebnega stanu, tako tudi v razglednici o sposobnosti.

V prej omenjenih točkah oes. patenta z dne 3. maja 1853 stoji, da naj mnenje o sposobnosti uradnika odda njegov predstojnik, kateremu se je bila izročila prošnja, ter mora to mnenje biti strogo po vesti.

Pravosodno ministrstvo pa je dne 27. maja l. l. pod št. 16 svojega naredbenega lista izdalo še posebno naredbo o kvalifikaciji sodnih in državnopravniških uradnikov, menda pač, ker niso dosedaj kvalifikacije tako strogo vestne bile ali, kakor pravi, ker niso dajale zadostne podlage za zanesljivo in točno sposobnostno oceno posameznih uradnikov.

Da vidimo, če se je taka ocena dosegla s to naredbo! — Po njej se namreč še ni odpravilo to, da kvalifikujejo uradni predstojniki ob posamičnih kompetencah, toda glavne kvalifikacije je izvršiti posebnim komisijam junija meseca vsakega leta. Pri zbornih sodiščih prve in druge stopnje so v tej komisiji člani personalnega senata in predsedniki prizivnih senatov. Predstojniki okrajnih sodišč izreko mnenje o sposobnosti njim pridelenih uradnikov komisije ustno ali pismeno.)

Vojna na Daljnem Vztoku.

Preteklo je že nekaj dni, odkar nismo dobili z bojišča nobenih pozitivnih poročil. Ali morda vojne operacije mirujejo? To bi bilo le malo verjetno, pač pa se iz pomanjkanja vojnih vesti lahko sklepa, da se vrše na Daljnem Vztoku važne vojne akcije, katere pa vsaka vojujoča se stranka skrbno prikriva, da bi sovražnik prezgodaj ne izvedel za načrte in jih ne prekrizal.

Da se Japonci v severni Koreji pripravljajo na važne operacije, o tem

*) Skoro brez izjeme bode vse pismeno, torej za komisijo ne posebno vplivno!

ni prav nikakega dvoma, ako je resnična iz Londona došla vest, da so Japonci odredili, da se morajo poročevalci raznih časopisov, ki so že bili v Pingjangu in v Andžu v severni Koreji, zopet vrniti v Seul in tamkaj počakati, da se jim znova da dovoljenje, da smejo iti v vojno taborišče. To je vsekakor znamenje, da se Japonci pripravljajo na važne akcije in se boje, da bi jih korespondenti, ako bi se nahajali pri armadi, izdali javnosti in bi bili Rusi predčasno o njih obveščeni.

A tudi Rusi previdno molče o vseh svojih operacijah. Časopisi pišejo o usodi in padcu Port Arturja, ugi-bajo, kje se nahaja vladivostoška eskadra, sprašujejo se, kje je portarturško brodovje, toda odgovora od kompetentne strani ne dobe!

Rusi so se zavili v globok molk, le vesti o padcu in usodi portarturške trdnjave so z vso odločnostjo demantirali. To kaže na vsak način, da hočejo, da bi ostali njihovi bojni načrti vsaj za prvi hip tajni. In ni dvoma, da se jim bo to posrečilo. Vladivostoška eskadra je že pred tedni izginila iz pristanišča, a še do danes ni došla najmanjša vest v javnost, kje da se nahaja, dasi mora biti to Rusom prav dobro znano. 11. t. m. je baje izginilo tudi rusko brodovje izpred Port Arturja, ne da bi kdo vedel kam se je obrnilo. Vse mogoče se kombinira, ruska vojna uprava, ki bi edina mogla dati v tem oziru pojasnila, pa previdno in trdovratno molči!

Morda se ne motimo, ako iz teh dejstev sklepamo, da nam bode v kratkem došla z Daljnega Vztoka važna poročila, ako ne o dogodkih na kopnem, pa vsaj na morju!

Združitev portarturškega brodovja z vladivostoško eskadro.

V torek se je širila v Tokiju vznemirjajoča vest, da je rusko portarturško brodovje ponoči 11. t. m. neopaženo odplulo iz

pristanišča in se na širokem morju združilo z vladivostoško eskadro. Vsled teh poročil se je v najkrajšem času pričakovala velika pomorska bitka. Te vesti, ki imajo vsekakor kolikortoliko podlage, se še dosedaj niso kategorično demantirale, le »Daily Chronicle« je dobil včeraj iz Tokija brzojavko, da se omenjenemu poročilu tamkaj ne verjame. S tem pa seveda še prav nič ni rečeno, da bi te vesti ne imele nobene dejanske podlage, nasprotno!

Iz japonskih in angleških virov se poroča, da ruskega brodovja že od 11. t. m. ni v Port Arturju, a Rusi še teh vesti dosedaj niso demantirali. Torej je prav mogoče, da je admiral Makarov, ki se je koj ob prvem nastopu izkazal kot moža železne volje in polnega energije, zares odplul izpred Port Arturja. Ali ni bil morda njegov odločni napad na številnejše japonsko brodovje dne 10. t. m. dobro premišljen načrt? V boju imenovane dne je, kakor znano, ruska mornarica le malo trpela, dočim je bila japonska eskadra vsled dolgotrajnega bombardiranja močno utrujena, da se je končno tudi morala umakniti, da si odpočije i. si nabere novih moči. Skoro nato je nastopila temna noč. Prav lahko je mogoče, da je admiral Makarov porabil to priliko in odplul, zlasti ako je vedel, kje da se nahaja vladivostoško ladjevje. Japonskega napada se mu med potoma ni bilo treba bati, ker so bili Japonci že preveč utrujeni in jim gotovo ni prišlo niti na misel, da bi Rusi še iste noči mogli odpluti na morje. Tudi iz boja samega se bi dale sklepati, da je Makarov zasledoval svoje posebne načrte.

V bitko ni namreč razen »Novika« posegla nobena križarka, ampak same torpedovke, kar pač kaže, da je bilo admiralu mnogo na tem ležeče, da ne bo nobena križarka ali oklopna poškodovana, ker bi v tem slučaju ne mogla odpluti cela eskadra.

Vse torej kaže, da vesti o združitvi obeh ruskih eskader niso tako brez vsake podlage, kakor bi se morda na prvi hip mislilo! Ako bi se pa ta domnevanja uresničila, bi bil to za Japonce hud udarec, katerega bi le težko preboleli. Zato pač ni čuda, ako so v Tokiju v silnih skrbih.

O organizaciji ruske vojne sile.

»Expressu« javlja njegov poročevalec iz Tientsina, da je tja došel te dni neki Anglež, ki je v zadnjem času prepotoval Mandžursko. On pripoveduje, da se je ruska armada vsled napada na Port Artur kakor pomladila, povsod vlada velika navdušenost in najživahnejše življenje. Dela se noč in dan. Vsa malomarnost je izginila. Na železniških progah se kopičijo velikanske množine živil in drugega provijanta in se pošiljajo brez odlaganja vojnim oddelkom ob reki Jalu, kjer se pričakuje prvi spopadi s sovražnikom. Edina napaka za Ruse je ta, da dosedaj niso imeli enega edinega vrhovnega poveljnika. Temu pa je odpomagano, odkar je imenovan za vrhovnega poveljnika vseh ruskih vojnih sil na kopnem v vzhodni Aziji general Kuropatkin, ki slovi kot energičen mož in izborni strateg in taktik. Vozovi z municijo in topovi se odpošiljajo na vse strani. V Harbinu je velikansko skladišče vojaške opreme, da je vsak vojak preskrbljen z dobro, toplo obleko. Ruski vojniki so, pravi Anglež, obdovanj vredni materijal. Vse vesti o pijanstvu in upornosti ruskega moštva so navadno bajke in prazne izmišljotine. Ruski vojniki se v vsakem oziru lahko z uspehom kosajo z vsako drugo evropsko državo. V Port Arturju ni skoro nič civilistov več, pač pa je vojskava okoli 20.000. Trdnjava sama pa je najboljšje preskrbljena s provijantom in streliivom.

LISTEK.

V temi.

Spisal Josip Knaflič.
(Dolge.)

»Sama sem šla. — Pohegnili sem...« Slastno nato dahne in obrne glavo v stran.

»Aj, glej! Ti si ušla! Tako... Hm. In zakaj pa?«

Ona ne da odgovora, ali na nje nem obrazu meni Marka videti veliko žalost. Nekaj časa jo molče opazuje, dočim jesenska noč poči svoj strašanski spev po veseljstvu, potem prične zopet:

»Zakaj nečes povedati, kaj se ti je zgodilo? Praviš, da si ušla — čudno je to! Ali si kaj slabega naredila? Če se ti je kaj hudega primerilo, potlej povej!«

Ona pa odmaže z glavo...

»Ali se more povedati vse hudo, ki se komu godi? Mnogo mora ostati zamačeno, ako je kdo sirota... kajti sirote so brez zaščitnika, in vsak dela z njimi, kar hoče.«

Njene besede Marka docela zmedejo. Že v poslednjih trenutkih je postajalo v njem marsikaj nego-

tovo, ali zdaj stoji docela nem in neumen tu in ne ve več, kaj se vrši z njim... Ženska pred njim, ta čudna, nenavadna ženska, ki jo je tako iznenada srečal sredi v tej slepi, viharini noči, ona vpliva nanj s skrivnostnim čarom, — s čarom, ki je opojen, vedno močnejši in ki stopa Marku v srce in v glavo... Ona stoji pred njim, z lepim blešnim obrazom, ki kaže bolest in mrzel gnev obenem, obenem pa mu je v vsaki potezi zarisan izraz, lasten ženskam, ki so strastne in mnogo uživajo... tenke, zmršene niti las, igrajočih ji po čelu in okoli oči, postrujejo ta izraz in podeljujejo ženski hkratu nekaj hohotno-nemarnega... In prsi ima odkrite in izpod tenke, tesne obleke se črtajo njene jedre oblike: njene visoke grudi, okrogle rame, polne roke... in kadar ji veter pritiska krilo na život, je spoznati njena močna stegna, celo telo... Marka vse to vidi, blesk njenega pogleda ga žge v oči, po ušesih mu zveni njen ubrani glas z mikom tujega zvoka, in vsa nova čuvstva se vzgibajo v njem, treznost njegovega razuma medli, in strogost stražnikova gine, kakor led pred ognjem.

Tako preide nekaj trenutkov, dočim si molče stojita nasproti. Noč nazoli — tako se zdi — se je med tem še bolj stemnila, in Marku je, kakor da sta s to žensko povsem sama sredi daljne planjave, ki se čez dalje bolj širi in oddaljuje, in ta domišljija mu zdaj ne povzroča več strahu, marveč zbujaj v njem prijeten občutek... Potem zopet premišlja njene nejasne besede. »Lepa ženska je«, si misli, »in takim se godi kakor medu; vsak bi ga lizal... Jo je pa že njen gospodar — no, razumem! Če je ušla, potlej je poštena, in mora se jo varovati.«

Prijazno počiva njegovo oko na njej, ona pa je obrnjena proč in njen pogled je uprt v noč.

»In ti greš zdaj nazaj v svoj kraj?« vpraša Marka — veter mu tuleč trga besede od ust, in on skoro ne umeje lastnega glasu.

Ženska se počasi ozre vanj z motnim pogledom, potem se stresne in se prezebujejoč skreči...

»Ti hočeš iti nazaj? domov?« ponovi čuvaj, niže se sklonivši k njej.

Mežé pokima ona in se vnovič stresne.

»Zdaj ponoči?« vpije on, s hrbtom izkušajoč zavarovati jo proti silnemu pišu.

»V tej temi vendar ne moreš nikamor — izgubiš se kakor ova v goščavi. Noben kamen na potu se ne vidi... Pa v tem viharju! Pa vsak čas se vlije dež! Ne moreš naprej, res...«

Ona ne dé ničesar; stiska se in oči ima zaprte.

»In to ti niti ne prideš domov?« ji dopoveduje on, napenjajoč grlo. »Tukaj si v resnici zašla. Pride se že tudi tvoj gori preko granice, ali pot gre skozi hosto, in ti bi ga ne našla. — Samo po cesarki cesti ti je mogoče iti, pa to ne pelje cesarska cesta... tu moraš iti nazaj, zopet dol nazaj, kakor si prišla — saj si prišla tako sem? (pokaže z roko v smeri vasi) — daleč moraš nazaj, da dospješ zopet na cesto; tam pa imaš potem še dobro uro do granice in potlej — Bog ve, kako daleč je še potlej do tvojega kraja! Jaz ne vem... Pa v tej noči ne prideš nikamor, le poglej! In saj si že vsa trudna, gotovo moraš biti vsa trudna že, ako si jo pritolkla notri iz Kostanjevice! Hm... kaj češ napraviti?«

»A kaj naj napravim, Božele?« reče ona čez nekaj časa in zdihne bolestno.

»Da, sitno je to! da...« Marka stresa zamišljen glavo in vleče sapo skozi ustnice. »Kaj je storiti? Naprej ne moreš — tu ostati pa tudi ne moreš. Zapreti te, zapreti te ne mara, ker je lahko mogoče, da si kaka reva in da nimaš nič slabega v mislih... Ne maram ti storiti kaj žalega! (Marka obrača pogled proč od ženske, kakor kak hudodelec.) Ali kje moreš prenočiti tukaj? Kdo te sprejme zdaj sredi noči? Živa duša ne! In tudi te nobeden ne sme videti, potlej bi znal imeti jaz sitnosti zakaj da te nisem zaprl... Naš župan, ta je ves pasji! Vidi v vsakem človeku tatu ali varalico... Ho, ko bi temu prišla ti v roke! — Tukaj v vasi ne moreš ostati, ampak k meni greš lahko, če hočeš...«

Osuplo in debelo ga pogleda ona, dočim si on v zadregi briše z rokavom mokre brke... Pa v istem hipu se vsuje ploha, težke, šumeče.

»Ná, glej!« vzklikne Marka. »Nič drugega ti ne preostaja! V moji koči si povsem na varnem. Nikogar ni tam, edini jaz in moji dve kozi pre-

Tajna zveza med Japonsko in Kitajsko.

S Kitajskega dohajajo vedno bolj vznemirjajoče vesti. Navzlic uradnim zatrdilom z japonske strani eksistirajo važni dokazi za to, da sta Japonska in Kitajska sklenili posebno tajno zvezo. Pod japonskim vplivom je poslala Kitajska 80.000 mož na mandžursko mejo. Ti vojaki so po evropsko izveščani in stoji baje celo pod poveljstvom japonskih oficirjev. Rusija je vsled tega primorana velik del svoje armade pustiti na mandžursko-kitajski meji, da bo zabranila Kitajcem morebitno prestopanje meje. Japanci bi radi dosegli, da bi se ruska armada moralna deliti. V diplomatskih krogih se misli, da bi bila Francija prisiljena intervenirati v slučaju, da bi se Kitajska postavila na stran Japoncev in jim dejansko pomagala. Prerešuje pa se še tudi vprašanje, kakšne posledice bi imela ta francoska intervencija na tok politike drugih velesil. V Petrogradu so silno presenečeni vsled poročila z Dunaja, da v zadnjih dneh prav živahno obdobje med sabu japonski in turški poslanik in da imata večkrat tajne sestanke.

Poslanik Nelidov v Parizu o vojnih operacijah.

»Echo de Paris« priobčuje, da se je ruski poslanik v Parizu, Nelidov, nasproti nekemu svojemu zaupniku izrazil, da bo vojna sicer precej časa trajala, a da bo Rusiji v marsikaterem oziru zelo koristila. Ker se bo mnogo vojakov in uradnikov izselilo, se bo Daljni Vzhok še bolj stopil z domovino. Vojna pa bo na vsak način zelo dolgotrajna. Sedaj ima Rusija v Mandžuriji kakih 250.000 mož vojščev, Nelidov pa je mnenja, da Rusi ne bodo preje prišli z vojnimi operacijami, dokler ne bodo imeli še nadaljnjih 200.000 mož na razpolago. Pred pretekom treh, ali morda celo štirih mesecev se ne bo prigodilo ničesar odločilnega.

Državni zbor.

Dunaj, 16. marca. Med čitanjem interpelacije posl. Rybe zaradi napada na češki »Narodni dom« v 15. dunajskem okraju so se slišali s češke strani najostrejši klici. Klicalo se je: »Kje je dr. Körber? Ministrski predsednik mora biti navzpet pri čitanju takih interpelacij. Takoj bi moral odgovoriti!« Posl. Baxa: »Dr. Körber je to upozoril!« Posl. Choc: »Policijski ni nečesar videla, ničesar slišala! To je lepo prestolno mesto.« Ko se je čitalo v interpelaciji, kako so bili češki gostje surovo napadani, dame pa nesramno izulzirane, je zaklical posl. Choc: »Narodi pač debelo plačujejo, pravica pa nimajo tu nobenih!« Posl. Fresl: »Čelo mesto živi sploh le od slovanskih narodov!« — Potem se je prečitala druga in-

terpelacija o barbarakem napadu v Linou na češkega virtuosa Kube-liko. Zopet so se slišali hrupni klici. Posl. Klofač: »Evropski škandal! Kje je ministrski predsednik?« Posl. Choc: »Policijski je vedela, kaj se bo zgodilo. Ministrski predsednik je glavni kršitelj miru!« Posl. Klofač: »Kje je Körber, direktni provzročitelj vseh teh lumparij?« — Čitanje interpelacij je trajalo do polu 4 ure, pri čitanju peticij se je ponovilo dvojno glasovanje, kar je trajalo skoraj do 5. popoldne. Potem se je nadaljevala razprava o nujnem predlogu posl. Kratochvila glede izpremembe obrtnega reda. Govoril je dolgo posl. Karbus, nakar se je debata zaključila ter sta se izvolila glavna govornika Heider (pro), Baxa (contra). — Pred koncem seje so se zopet spravili na dnevni red nemški napadi na češki »Narodni dom«. Posl. Ryba je dobil namreč besedo za vprašanje v tej zadevi. Opisal je napad podrobno, a neprestano so se slišali medklici. Posl. Fresl: »To se zgodi v glavnem in prestolnem mestu pod patronanco policije!« Ker je predsednik klical govornika, naj govori o stvari, razburilo je slovanske poslance še bolj. Posl. Mastalka: »Zakaj niste interpelacije takoj izročili ministrskemu predsedniku?« Posl. Spindič: »Poklicali bi ga bili telefonirano!« Klici: »Saj ministrski predsednik organizuje vstaje!« Posl. Sehnal: »Ministrski predsednik, ki se boji semkaj priti!« V isti zadevi je govoril nato tudi posl. Klofač, ki je zaključil svoj govor: »Ako ministrski predsednik, ki bi nemške poulične pobaline in pretepeče najrajši imenoval za častne člane, ni navzoč, ni to le brezskrbnost, temuč tudi nesramnost. On je provzročitelj teh pobalinstev!« Posl. Breiter je vprašal predsednika, ali hoče opozoriti ministre, da morajo po predpisih poslovnika biti navzoči pri sejah. Posl. Fresl: »Kako morejo ministri biti tukaj, ako pa morajo zunaj organizovati nemire!« — Ministrski predsednik se ni prikazal ter bo najbrže odgovoril na interpelacije v jutranji seji.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 16. marca. Le še malo se je določenih sedanjemu zasedanju Velikonočne počitnice državnega zbora se začnejo 23. t. m. ter bodo trajale do konca meseca aprila. Delegacijske volitve se izvrše v aprilu. — Poljski klub je v svoji seji izrekel, da je najnujnejša zadeva reforma pravilnika, ki bi moral priti na dnevni red kot prvi predmet. Večina v klubu je tudi izjavila, da nikdar ne dovolijo, da bi se pritiskalo na Čehe spoljskim klubom kot nekako vladno pomožno četo. Italijani so izjavili, da se aktivne obstrukcije ne morejo udeležiti, pač pa bodo Mladočeha podpirali, da s-

tem demonstrirajo proti vladni predlogi glede ustanovitve italijanske pravne fakultete v Roveretu. — Nemške stranke so poparjene, ker se je pokazalo, da Poljaki pač posredujejo za pomirjenje med Čehi in Nemci, ne stoji pa na nemški strani, temuč zahtevajo, da se morajo Čehom zaježiti glavne zahteve. V imenu češkega kluba je izjavil načelnik Pacak, da se obstrukcija izloči edino le v prid pravilniku. Za spremembo pravilnika se je razun vseh slovanskih strank izrekla tudi krščansko socialna zveza. Zato se Nemci boje, da se pojavi nenadoma večina za razpravo o novem pravilniku. Danes popoldne se je vršila konferenca Jugoslovancev, Malorsov, Mladočehov in agrarcev. Dr. Šusteršič je izjavil, da je slovanska zveza pristopila k obstrukciji, dr. Ferjančič in Romančuk sta izjavila, da bodeta njuni stranki podpirali obstrukcijo.

Ogrski državni zbor.

Budapešta, 16. marca. Nadaljevala se je debata o indenniteti. Finančni minister pl. Lukacs je izjavil, da je v interesu države in davkoplačevalcev, da stanje ex lex čimprej preneha. Obljubil je, da vlada dovolj davkoplačevalcem, ki so v ex lex zaostali z davki, daljši obrok ter se jim ne zaračunajo zamudne obresti. Ta izjava je napravila najugodnejši utis.

Iz Srbije.

Belgrad, 16. marca. Skupščina je večeraj sprejela proračun ministrstva notranjih zadev, zunanjih zadev, pravosodstva, nauka in finance skoraj brez vsakršne debate ter s tem pokazala, da se stranke zavedajo svoje naloge za celokupnost domovine.

Bolezen nemškega cesarja.

Berolin, 16. marca. Na borzi se je raznesla vest, da se je cesarju na potovanju obnovila bolezen v vratu ter bo treba druge operacije.

Dopisi.

Iz Mokronoga. (Društveno življenje). Če se tudi malokdaj čita iz našega kraja in akoprav smo precej oddaljeni od »železne ceste« vendar ni dolgočasno pri nas, kakor bi si morebiti kdo mislil. Vedno je »kaj«, kar daje dovolj snovi za zabavo ali pa za pogovor. Pred vsem pa je naše bralno društvo in so pridni naši diletantje, ki venomer skrbijo, da imamo dovolj in lepega razvedrila. V letošnjem predpustu priredila sta se dva plesna venčka in »Velika maskerada« z mnogimi jako elegantnimi in okusnimi maskami. Bilo je vedno prav sijajno in animirano. Preteklo nedeljo pa smo imeli kar dve gledališki predstavi! Veseligrigi »Dve tašči« in »Čitalnica pri branjevki«. Bilo je mnogo smeha, igralci pa so želi toplotno podeliti in živahno priznanje. Prva igra se je posebno dobro igrala in uspela v čast igalkam in igralcem. Gospe Knezova in Stermoletova, imeli

ste priliko se zopet izkazati kot fine, zanesljive igralke. Gdč. Juvancec imela je originalno masko in je izvedla vlogo prav dobro in gladko. Tudi gospodično »Cenko« moramo pohvaliti, ki je pokazala mnogo gracije in da »zna« vlogo, kar visoko cenimo. Ravno tako so se gospodje prav dobro obnesli, omeniti ne moremo vsacega posebej, pač pa moramo to storiti pri g. Tratarju, ki si je pridobil pri občinstvu najresničnejše simpatije in ki je v svoji vlogi najbolj izvrstno. Gospod Tratar je za naš oder uprav neprecenljiva moč, ki izvede vse jako dobro, kot komik originalen in poln pravega, ne pretiranega humora, ki obuja vselej toliko smeha, da se trebušne mrene kar ne morejo pomiriti. — Dvorana na »Stari pošti« bila je polna občinstva in so bili zastopani vsi krogi; razen teh došli so tudi vnanji gostje, posebna pohvala gre gostom iz prijaznega Tržiča. Le št. Ruperčani se vedno odlikujejo s popolno odsotnostjo. Se to ne more predružit? Pridite vendar in veselite se med veselimi! Vztrajnemu predsedniku in odboru društva pa še enkrat častitamo na uspehu, bodreč ga naj zopet kmalu kaj priredi.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. marca.

— Osebnosti. Okrajni tajnik v Litiji, g. Martin Jeretin, je odlikovan z zlatim zaslužnim križcem. — Cesar je podelil finančnega nadsvetnika v Trstu, dr. baronu Koberju in Jak. pl. Kuhačeviču, red železne krone tretje vrste.

— Vzajemno podporno društvo v Ljubljani je strogo klerikalno društvo, a vzlic temu, da imajo klerikalci zdaj nekaj časa sem vedno narodnost na jeziku, se tudi to društvo ne meni za dolžnosti, ki jih ima vsako narodno društvo. »Vzajemno podporno društvo« dela v Trstu velike kupčije ali to slovensko društvo v Trstu ne pozna slovanskega jezika. »Edinost« poroča, da predlaga »Vzajemno podporno društvo« slovanskim strankam v tržaški okolici samo nemška dolžna pisma in pošilja po slovenskem odvetniku na sodišče samo nemške vloge, da si nemščina v Trstu niti deželni jezik ni. Vzpičto tega škandala nam prihaja na misel, kako podlo so klerikalci pred kratkim napadli dr. Hudnika, ker je izjemoma vložil v Celovcu nemško tožbo. Takrat se je šlo za tožbo proti pisarju dr. Brejca, in g. dr. Hudnik je napravil nemško tožbo, ker bi za slovensko tožbo ne bi dobil substituta, sam pa radi take bagatele ni hotel iti v Celovec, da bi ne provzročil ubogemu pisarju znatnih stroškov. Kakor stekel pes se je takrat »Slovenec« zaganjal v dr. Hudnika, da si je dobro vedel, da je bila dotična tožba izjema, sicer pa da uraduje dr. Hudnik izključno slovenski. Sedaj pa bode »Slovenec« molčal kakor grob in čisto nič ne bo hotel vedeti o tem, da slovensko klerikalno »Vzajemno podporno društvo« po svojem zastopniku

napravlja v Trstu izključno samo nemške vloge in sili slovenske stranke v tržaški okolici, da morajo podpisovati nemška dolžna pisma. In kdo je ta »značajni« »slovenski« odvetnik, ki zastopa »Vzajemno podporno društvo« in uganja take škanđale? Ta odvetnik je dr. Viljem Schweitzer, katoliško narodni deželni poslanec, čigar katoličanstvo je ravno toliko vredno, kakor njegovo slovensko narodnost, za katero ne da nihče niti počenega groša. In značilno je, da je — kakor pozitivno vemo — prav ta klijentov lačni dr. Schweitzer tisti poštnjak, ki je svoj čas v »Slovenec« napadel dr. Hudnika. No, temu dr. Schweitzerju bo treba v prihodnje posvečevati nekoliko več pozornosti, nego doslej.

— Pastirski list tržaškega škofa. Tržaški škof, Neme Nagl, je izdal za postni čas pastirski list. Sodilo bi se, da obseže tak list nauke o verskem življenju, tako primerno postnemu času, v katerem se pričakuje vstajenje Izveličarja. Ali kaj je ta pastirski list? Zloraba v politične svrhe. Pastirski list naj služi njegovemu namenu: izgnati slovansko bogoslužje iz cerkva ter sploh utesniti rabo slovanske po Trstu in Istri. Ta zviti škof povdarja v svojem pastirskem listu: »Ako kdo ne posluša cerkve, naj ti bo kakor krivoverec in prešestnik. Poslušajte glas cerkve in bodite pokorni brez prigovora. Treba v prvi vrsti držati cerkvene zapovedi. Cerkev duha hočemo pokazati, ako poslušamo cerkvene poglavarje, škofo in sv. očeta. Kat. kristijan mora poslušati svetega očeta ne le glede resnic svete vere, ampak tudi glede obredov, bogoslužja in vsega cerkvenega reda. Papeževi zapovedi se mora vsak pokoriti, pa čeprav je proti njegovim željam, ker papež sodi z višjega stališča, kar je na korist vernikov. Zato, ako sv. oče n. pr. glede bogoslužja kot zakonodajalec mesto starih običajev naredi stalne predpise, mora vsaki katolik kot poslušno dete storiti vse, da ti predpis stopijo v veljavo.« Tako piše tržaški škof, in na tak način hoče vbiti Slovanom pokorščino do sebe, da more na lep način Lahom na ljubo, zadati slovanskemu bogoslužju udarec ter storiti Slovanom veliko krivico. Kaj tako je učil Kristus?! Sama pokorščina, drugega nič! Kar lepo molči naj Slovan, pa uboga, pa če ga še tako tepe nemški škof! Ta je imenitna, ali držala ne bo, kajti Rimanje še živi! Slabo spridevalo si daje sveta in edino zveličevalna katoliška cerkev s takim postopanjem! Sama pokorščina — o naših pravicah noče govoriti niti besedice tržaški škof!

— »Slovenec« o »Sokolu«.

»Ko bi ne imeli prave ljudske duhovščine, bi se še sedaj sprehajali razni »Sokolci« tod okrog, da bi reševali z rudi čimi svojimi srajcami socialno vprašanje« je pisal »Slovenec« 16. julija 1902. Komentarja ni treba.

— Militar - Veteranen - Reichsbund in Slovani. Pojasnili smo pred kratkim, da je v letošnjem »Patrioten-Kalender« ki ga izdaja drž. veteranska zveza, izšla pesem, v kateri se sramoti slovanstvo. Ljubljanski veteranski kor je proti temu pri drž. veteranski zvezi odločno protestiral. Sedaj je ljubljanski kor od vodstva drž. zveze dobil pojasnilo, da se je primerila — tiškovna pomota, sicer pa da drž. veteranska zveza spoštuje vse narode enako.

— Volitve v tujski okrajni zastop in »Slovenec«. Znani razdirajoči duh v »Slovenskem Gospodarju« piše »Slovenec«: »Kdo pa je spravil v nevarnost tujski občinski (okrajni) zastop? Slovanski liberalci dr. Tavčarjevega kalibra, kakor so Zelenik, dr. Brumen, dr. Horvat itd. (katerih narodnost je taka, da posebno kmete bolj odganja, kakor pa vabi v slovenski tabor. Mislimo, da se razumemo...« Da, razumemo se, posvečeni lopovi! Kaka je narodnost omenjenih gospodov, to bodo že sami zagovarjali. Povemo le to,

bivamo notri, nimam ne žene ne otrok... I od moje strehe se lahko napiš in napočiješ, kolikor ti drago. Imam postelj, na njej lahko spiš, jaz se vrnem še-le jutraj po štirih... pa jaz te ne bom nič motil, hehe! Možaka poprime zdajci kaj vesel smeh, in v ljub dežju si porine klub daleč v zatičnik. »No, dekle, — ali te je volja?« Smeje se zre deklin v obraz in evo, tudi ona se nasmeje! Pa hipoma se ji zopet zresni obličje, ozre se, poslušne in potem hlastno vpraša: »Pa kje je Vaša koča?« (M) »Tukaj zunaj, tu zadaj gori — ali nisem povedal?« Kar tukaj-le po tej poti se gre, komaj deset minut... Čisto na samem stoji, prav pod hosto; in precej zadaj je potem pot preko granice; pojdeš kar tam čez... Ti jutri pokažem in te, spremim malo. — Živ krat te, v moji hiši, ne bo videl in ne bo vedel, da si bila pri meni. Lahko ostaneš pri meni več dni, nobeden ne bo zvedel... Ob tem ga zopet podgrezne objesten smeh, ali mračen obraz, ki ga dela ona zroč v tla, uduši to v njem. »Torej — kaj bo?« Brž zdaj vzklikne. »Hijo reci. Tu v dežju ne moreva stati, saj si sirota že vsa

mokra... In tudi ne utegnem dosti več, kmalu bo ena. Ali greš ali ne greš, povej!« Hlastno govori, srce mu tolče. »Ona nema pokima zdaj...« »Pojdiva torej!« On čuti, kako ga je zdajci po celtem životu polilo vroče — in glas njegov sopiha, ko pravi: »Imam leščerbo tukaj, pa bolje je, da je ne priližgam — naju le zavideti kdo, ki ne spi. Peljal te bom, da ne padeš, daj mi roko. In tu pojdi pod moj plašč, če ne boš mokra do kože; dosti je velik za oba in nič ne gre skozenj.« Ona stopi pod plašč, in potem izgineta v noči. Pot pelje navkreber, izprva po vaškem kolovozu, po ozkem jarku z blatnimi, polzkimi tlemi, potem zavijeta na levo in stopata po travnatih stezi, ki je gladka in se le polagoma zvišuje. Ali veter se jima zaganja v vse silo v prsi, in le počasi sta v stanu iti. Okoli njiju naokrog piska in rjove, žumi dež liki vodovje potopa, v vsestranskem, črtnem vrtinodu megle, sopare in teme beani noč, ju peha, ju bije z mrzlimi vodenimi hiši, ju hoče požreti ali Marka vsega nič ne čuti: z eno roko drži

k sebi mladenko, z drugo tišči plašč, on sam pa je ves potopljen vase in od vsega, kar ga obdaja, biva zanj v trenutku edino le ženska na njegovi strani... Aj, ta ženska ob njegovi strani je prevzela vse njegovo bitje! Celo dušo mu je razburkala in celo telo, in godi se mu kakor pijanemu: Vse se podi in vrti v zmedenem, nevzdržnem diru po njegovi glavi, in občutki, ki ga izpreletavajo in napolnujejo, so zdaj radostno prijetni, srečni, lahki, zdaj otočni, mučni, težki... Zdaj čuti njeno mlado, gorko telo ob svojem, njegova roka se oklepa njene, lahka njena noga se zadržava ob njegovo, mehko in toplo veje njen dih k njemu navzgor — kri pluje razvneto po njegovih žilah, živjve njegovo vztrepetava in misli, ki mu prešinjo duha — kakšne drzne, daljne, čudovite in neopamete misli so to! »Ko bi hotela ostati tukaj!« tako premišluje. »V moji koči. Morda bi ostala... Gospodinjala bi mi, neizrečeno bi jo potreboval... In lahko bi bila moja žena —... Ta misel Marka malone zadusi in temno mu postane pred očmi, temneje nego je noč; ali misel ta — da si ga samega

da v ptujskem okraju, kjer se je pojavilo toliko narodnih izdaj, ne dobe kmetje v roke drugih listov, kot »Gospodarja« s prilogo »Naš dom«. Naš list in naša struja, žal, ni tam prav nič razširjena, zato pa tudi take posledice. Kmetje, ki jim preseda lažnjivost klerikalnih listov, so se oprijeli »Štajerčevih« idej, ki so seveda istotsko strupene. Pribiti je tudi treba, da Nemci svojo zmago povsod pripisujejo dejstvu, ker se je »slovenskim kmečkim krogom« pristudila politika slovenskih klerikalnih krogov, da so se kmetje »odtrgali od slovensko-klerikalnega vodstva prvakov.« Tako pišejo nemški listi, ki vedo, da bi se jim slovenski kmet ne dal zavoditi, ako bi imel napredno vodstvo brez farskega vpliva.

— **Poroča bivšega duhovnika.** Koroška deželna vlada je izdala jako važno dovoljenje. Bivši benediktinski duhovnik pater Kolumban Gressler je svoj čas slekel redovniško obleko in prestopil k protestantizmu. Sedaj je nekdanji pater železniški uradnik na Koroškem in deželna vlada mu je dovolila, da se sme pravnoveljavno oženiti. Klerikalni listi divjajo na vse načine ker je vlada izdala to dovoljenje, češ, da nasprotuje obč. drž. zakonu. No, četudi nasprotuje zakonu, zdravi človeški pameti gotovo ne nasprotuje, kajti to kriči kar do neba, da bi mož, ki je izstopil iz katoliške cerkve bil vse živne dni prikrajšan v svojih človeških pravicah, ker katoliška cerkev enemu delu svojih duhovnikov brani ženitev.

— **Šolske vesti na Štajerskem.** Nadučitelji so postali: Na nemški šoli v Laškem Josip Sernetz, dosedaj učitelj v Lipnici; v Stari vasi dosedanj nadučitelj v Bani Anton Škarlovnik; pri Novi Št. št. dosedanj oodotni učitelj v dja Ivan Kelc. Stalni so postali: V Središču učitelj Anton Hren; na nemški šoli v Laškem Izabela Sark, dosedaj v Vuhredu; v Stari vasi Marija Škarlovnik, dosedaj stalna učiteljica v Bani. Okrajna pomožna učiteljica sta postala: Fran Schmidt, učitelj v Obrajci, za radgungskiokrajn Alojzij Jankovič, učitelj v Št. Ilju pod Turjasko, za slovenjegraški okraj.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Danes gostuje gospa Irma Polakova v igri »Petjem, O stopnje do stopnje«. V II. dejanju je vložen koncert, pri katerem poje ga. Polakova vložke: »La serenata« G. Brage, gđc. Kalivoda arijo Olimpije iz opere »Hoffmannove pripovedke«, gospa Glivarčeva novo angleško pesem »Čar« in g. Betetto pesem F. S. Vilharja »Kada mi zviezdo«. Gospa Polakova poje tekmo igre še sledeče pesmi: »Ljubim te« (valček) N. pl. Zubova, »Pesem vrbica« (valček) Fr. Wagnerja in K. Kappel-lerja »Enkrat imel sem opico«. Gospod režiser Lier poje nov kuplet »Ljubezni prve zlati čas«. — V soboto, dne 19. t. m. je častni večer g. tenorista Orželskega.

— **Novo ferijalno akademično društvo.** Ustanovni shod nove dijaške organizacije »Prosveta«, koje namen je širiti med Slovenci poljudno delo, je 26. t. m. v »Narodnem domu«. Na istem se razpravlja o pomenu ljudske izobrazbe, o ljudskih javnih knjižnicah, o poljudnem delovanju drugorodnega dijaštva in o nalogah »Prosvete«. Na shod so vabljeni vsi slovenski akademiki in vsi drugi Slovenci, ki se za gibanje zanimajo. (Eventualna pojasnila daje filozof Pavel Grošelj, Ljubljana, Rimska cesta 13.)

— **Koncert »Glasbene Matice«.** Za nedeljski koncert, ki se bo ob pol 5. uri popoldne pričel, ima pevski zbor (moški in ženski) v nedeljo dopoldne ob 11. uri v dvorani »Narodnega doma« glavno skušnjo. Vstop k tej vaji poslušajo-čemu občinstvu ni dovoljen.

— **Na čast vsem Josipinam** bo v petek 18. t. m. ob 8. uri zvečer v areni »Nar. doma« zabava s predavanjem.

— **Zborniški tamburaški klub v Šiški** je preložil za soboto 19. t. m. napovedani zabavni večer na nedoločen čas.

— **Slovensko bralno društvo v Kranju** priredi v soboto, na praznik sv. Jožefa, dne 19. sučca 1904 v svojih prostorih (g. V. Omersa) zabavni večer s sledečim sporedom:

1. H. Vogrič: »Na zdar!« koračnica. 2. V. G. Brož: »Souvenir de Ruine«, gavotte. 3. Katkič-Brož: a) »Spavaj sladko«, serenada, brač-solo s spremljevanjem glasovirja; b) »An revoira«, romanca, brač solo s spremljevanjem glasovirja. 4. Milutin pl. Farkas: »Svibenjska ružica«, valček. 5. V. G. Brož: »Stante zvezde«, serenade; bariton-solo s spremljevanjem tam-buraškega zbora. 6. Milutin pl. Farkas: »Vienac hrvatskih narodnih popevka«. 7. »Doktor Heibara. Burka v enem dejanju. Poljski spisal J. A. Fredro. Izvajaio društveni diletantje. Godi se na kmetih pri Radiču. 8. Prosta zabava, šaljiva pošta, korijandoli-korzo. Sedeluje društveni tamburaški zbor. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Vstopnina: Člani in dijaški plačajo 40 vin, nečlani 80 vin. za osebo. Glede na velike stroške pri nabavi in popravilu društvenih godal se preplačila prehvaležno sprejemajo. — Kdor bi ne bil dobil povabila, naj to blagohotno oprosti, ker je itak vsak obiskovalec dobrodošel. K najmnogobrojnejši udeležbi vabi najvljudnejše odbor.

— **Iz Vrabč.** Na Vrabčah Vel. Polju se je ustanovilo »Napredno-izobraževalno društvo«. Društvo bo naročeno menda na sledeče člane: »Slov. Narod«, »Kmetovalec«, »Rdeči prapor«, »Naši zapiski«, (socijalna revija) »Slovana«, »Zvone« in »Dom in Svet« in »Domoljub«. Sicer sklepa o tem občni zbor, ki se v kratkem skliče. Snuje se menda tudi klerikalno »Katoliško izobraževalno društvo«. Gospod upravitelj Čemažar spravil je v akcijo vsa sredstva, da zabrani društven postanek. Zato po žrtvovalnost dobi gotovo lavoriko. V ta namen funkcionuje že prižnica, funkcionovala bo, to vemo tudi izpo vednica in Bog si ga vedi še kaj. Ali vse to ne pomaga nič. Trpeti se bo moralo cunje »Naše zapiske«, »Slov. Narod«, »Zvone«, »Slovana« itd. Vaša avtoriteta pada. To vidi lahko tudi slepec.

— **Logaška ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda** priredi 19. marca veselico v hotelu »Kramar« v Logatcu. — **Bralno društvo v Dol. Logatcu** priredi dne 20. t. m. svoje četrto redno predavanje v hotelu »Kramar«. Začetek ob 4 uri popoldne. Predava dr. Josip Stojc, zdravnik v Ljubljani o »Infekciji in desinfekciji«.

— **Okrajna učiteljska konferenca za postojnski okraj** je letos v Senožcah v sredo, dne 6. julia t. l. — Ta dan zamujeni pouk je nadomestiti — drugi četrtak.

— **Dvorni svetnik dr. Al. Egger** +. V Lovrani je umrl bivši učitelj pok. prestolonaslednika Rudolfa in ravnatelj gimnazije v Terezijanski akademiji, dvorni svetnik dr. Al. Egger pl. Möllwald. Pokojnik je bil rojen v Borovljah na Koroškem ter je bil nekaj časa tudi profesor v Ljubljani. Zastopal je svoječasno Gorenjo Koroško tudi v državnem zboru.

— **Skala na železnici.** Blizu Miramara se je zvalila v noči 15. t. m. na železniško progo velika skala ter zaprla oba tira. Vsi vlaki so imeli ponoči večurno zamudo.

— **Restavratorec Fr. Novak ponesrečil.** Danes dopoldne je ušel Fr. Novaku, restavratereu v Zvircarji, ko se je peljal po cesti proti Kolzeju, konj. Na križpotu ob Bleiweisovi cesti je zavil konj z vozom tako naglo na desno, da se je voz prevrnil in sta Novak ter njegov hlapec, ki sta bila na vozu, padla z voza. Novak se je na glavi hudo poškodoval.

— **Pisar — tat.** Policija je zaprla večeraj brezposelnega pisarja Viljema T., stanujočega v Sv. Florijana ulicah štev. 6, ker je ukradel svojemu stanodajalcu Ant. Pitteriju s stene dve sliki z okviri in iz omare zlat prstan. Sliki je prodal pri stari-nrju Ambrožu Sirku na Sv. Jakoba nabrežju, prstan pa pri zlatarju Meisetzu Pod trančo.

— **Povožena** je bila večeraj opoldne na Tržški cesti posestnica Helena Jerovnikova s Hruševca. Po vozila jo je neka ženska, ki pa je z vozom ušla.

— **Na Westfalsko** je odpotovalo večeraj 66 delavcev.

— **Iz Amerike** se je pripeljalo večeraj 35 os-b.

— **Najdene reči.** V Šolskem drevoredu je bilo danes zjutraj najdenih 6 vreč, v katerih je deteljno seme, grašica in oves.

— **Koncert društvene godbe** vrši se jutri, v petek v »Narodni kavarni« Gosposke ulice. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstop prost.

— **Hrvatske vesti.** Pretep. Madjarski železniški uradniki so priredili 15. t. m. v neki gostilni v Zagrebu nacionalno slavnost. Pred gostilno so se zbrali hrvatski dijači ter peli narodne pesmi. Madjari go na skočili dijake ter se je vnel pretep. Več oseb je bilo ranjenih. Polinja je

zaprla pet — Hrvatov. — Reški občinski svet je sklenil, da se izvolitev dr. Festusa in dr. Mayšenderja anulira, ker ne bivata na Reki. — Umrl je v Zadru Josip Alačević, vpokojeni sodni svetnik prizivnega sodišča. Bil je zaslužan starinoslovec za Dalmacijo. — Sub auspiciis regis je bil promoviran v Zagrebu sodni tajnik v Iloku Bronislav Dimitrijevič.

— **Ameriške novice.** — Grozno hudo delstvo. V Čikagu so prijeli dva mlada človeka, Nemca Niedermaierja in Marxa. Prvi je priznal, da je izvršil 23 zavrtnih umorov, Marx je bil med zločinci, ki so napravili, da je leta 1900 skočil čikaški brzovlak s tira, da bi izropali potnike. Oba sta obsojena na smrt. — Umrl je v Clevelandu Josip Rotar, doma iz Dvorca vasi pri Vel. Laščah. Doma zapuščal ženo in tri nedoraste otroke. — V rudniku je ubilo v Thomas V. Petra Demšarja iz Žirov na Notranjskem. — Čudna igra. V Bellaire O. so se v neki slovenski hiši igrali s tem, da so metali smodnik v peč. Peč se je razletela, zgorela je hiša, štiri osebe pa so težko ranjene prepeljali v bolnišnico. Dve sta že umrli.

— **Najnovejše novice.** — Wolfovo glasilo poginilo. Včeraj je prenehal izhajati »Deutsches Tagblatt« (poprej »Ostdeutsche Rundschau«).

— Kuga v Aleksandriji. Neka oseba je umrla za kugo. Odredile so se obažne sanitarne priprave. — Židovske demonstracije. Židovski dijači so priredili v Petrogradu velike demonstracije proti vladi. Policija je prišla 60 dijakov, pri katerih je dobila puntarske proklamacije.

— Lepa družba. V Vel. Bečkereku je bilo omizje, čigar člani so ponarejali menice. Deset članov se je ustrelilo, enajsti samomorilec je učitelj Weichhold. Konstatovanih je 120 ponarejanj.

— Vojaška afera v Pirni. Kake moralne razmere vladajo v nemški armadi, je zopet pokazala zloglasna afera v Pirni, kjer so častniki zapeljali ženo svojega tovarisa, nekega nadporočnika. Obsojen je bil eden nadporočnik na štiri mesece, štirje poročniki pa v 6 mesečno do 2 letno ječo.

— Samomor atakeja V Berlinu se je ustrelil atase korejanskega poslanstva Hyensik-Hong, ker ga je slaba tovaršija spravila v denarne zatrege.

— Se ena častniška afera na Nemškem. Osem mladih častnikov 1. gardnega polka v Postdamu je premeščenih k pehoti. Kaznovani so bili intimni prijatelji prestolonaslednika, ki je kompanijski poveljnik v istem polku. Zapleteni so bili v surovo afero, ki se je prigodila neki dami v železniškem vlaku med Potsdamom in Berlinom.

— **Ruska literatura.** Zvezdi v sodobni ruski literaturi sta brezdvomno Gorki in Čehov. Toda že je opazovati, kakor da bi Gorki temnel pred Čehovom. To se tudi nekoliko dokazuje s tem, da namerava Gorki v kratkem izdati almanah s prispevki vseh živčih odličnejših ruskih literatov ter je Čehovu za prispevek v najprej izplačal 15.000 rubljev. Pri vsem tem pa napravi Gorki brezdvomno še dobro kupčijo, ker se bo almanah izdal v najmanj 100.000 izvodih. Čehova dela so dandanes neizmerno razširjena, posebno odkar pri-narava »Njiva« njegova dela kot prilogo. Treba je namreč vedeti, da ima »Njiva« 200.000 naročnikov, tako da pripove dujejo celo po Rusiji potujoči Nemci, da čita v Rusiji Čehova dela že vsak voznik in blapec.

— **Bogastvo Angleške.** Po najnovejši statistiki znašajo letni dohodki na Angleškem 55 milijard mark, v kolonijah pa še 31 milijard. Narodno premoženje se ceni doma na 300 milijard, v kolonijah 190 milijard. Letni izdatki znašajo 28 milijard, in sicer za živež in pijačo 7½ milijard (34%), za obleko 3½ milijard, za najemnino 4½ milijard (16%), državni izdatki 3½ milijard (13%), za druge potrebe in vzgojo 2½ milijarde (9%), za javne naprave 4 milijarde 42 milijonov prebivalcev doma izda za živež in pijačo toliko kot 300 milijonov v Indiji.

— **Najmanjša Činkita** je takozvana »princeznja Činkita«, ki se kaže v Parizu. Njen impresarij dobi v enem tednu do 25.000 frankov vstopnine. Činkita je 21 let stara ter se razlikuje od pritlikavcev po veliki inteligenci in muzikalnosti. Seveda na glasovirju ne more igrati, ker ni na svetu glasovirja s tako majhnimi tipkami, da bi jih prebirali njeni drobni prsti. Ko je prišla na svet, je tehtala le 900 gramov ter je ležala v škatljici, v kakršnih so navadno smotke. Od drugih pritlikavcev se razločuje tudi v tem, da ima zelo rada otroke. Vedno ima okoli sebe več 5—6 letnih otrok, ki pa so vsi večji od nje.

— **Kaksen je grof Tisza.** Pošt. Barta opisuje v »Magyarország« ogrskega ministrskega predsednika sledeče: »Nikoli nisem dvomil, da pridem na svojem prehodu od krize do

krize k grofu Tiszi. Ta grof se je že dolgo ponujal dunajski politiki za orodje. Na Dunaju so njegovo vest tehtali ter jo našli dovolj lahko za nameravane namene. Tako postavlo potrebujejo na Dunaju, moža, ki ma manjka narodnostno čustvo, ki ga nobeni ideali ne navdušujejo, ki se lahko opijani na mislih po močehnosti, ki je pripravljen se vsak dan odmakati in vsak dan se naprej zaganjati, v katerem nadkriljuje cinizem patrijotično častihlepje, ki združuje vpogljiv hrbet s širokonostjem. Iskanega so tedaj našli.

— **Otroški vrtci v Ameriki.** Ako bi otroški vrtci ne imeli velikega vzgojevalnega pomena, ne vdomačili in ne razširili bi se med praktičnimi Amerikanci. Toda kako se skrbi v Ameriki za otroške vrtce, o tem pričuje družba za svobodne otroške vrtce v Pittsburghu. Pred desetimi leti je otvorila družba otroški vrtce z dvema otrokoma, a dandanes ima 54 takih cvetočih zavodov, in vzgojevališče učiteljic za otroške vrtce s 154 gojenkami. Zato je po pravici izjavil naučni minister dr. Harris: Otroški vrtce je priprava za najvišjo civilizacijo.

— **Iz ameriškega rodbinskega življenja.** Sinček zelo zaposlenega žurnalista: »Povej, mama, kdo je pravzaprav ta mož, ki pr-haia k nam vsako nedeljo ter me pretepe?« — Mati: »To je tvoj oča, detele«

Književnost.

— **Iz knjige življenja, II. zvezek.** — Gosp. Kostanjevec izda v kratkem II. zvezek svojih zbranih spisov v lastni založbi. Tak R. Ščernov v Postojni. Prvi zvezek je sprejela občinstvo z veseljem in o njem se je lahkavo izražala naša kritika. Brezdvomno je torej, da bide ugajal tudi ta zvezek. V njem so episi, ki so bili prestavljeni tudi že na češki jezik. Koj, ko nam dojde knjiga, objavimo o njej cenno. Naroda se pri pisatelju v Ljubljani, Knašlove ulice št. 3. Cena II. zvezku je 3 K, elegantno vezanemu 4 K 20 h. Razpredajo prevzame tudi knjigarna L. Schwentner v Ljubljani. Tam se dohva tudi še I. zvezek po isti ceni.

Telefonska in brzojavna poročila.

Rusko-japonska vojna.

Petrograd 17. marca. Vest, da obstoji med Kitajsko in Japonsko tajna proti Rusiji naperjena alijanca, se smatra tu kot jako verojetna.

Petrograd 17. marca. V Port Arturu je vse mirno. Rekognosciranje je dognalo, da 25 milj okrog Port Arturja ni nikjer nobene japonske ladje.

Petrograd 17. marca. Vice-admirala Molas in Stark sta »zaradi bolezni« odpoklicana. Zapovedniku »Retvisana« je car podelil red Sv. Jurja.

London 17. marca. Iz Njučvanga se poroča, da je ruska armada zasedla strategično velevažna mesta pri Ašanganu, do kamor so Japonci v zadnji kitajsko-japonski vojni prodrli.

London 17. marca. Glavni deli ruske armade so že šli čez reko Jalu.

London 17. marca. Japonci so po svojih vohunih dognali, da je ob reki Jalu silno mnogo ruske artiljerije in da se tam delajo močne utrdbe.

London 17. marca. Iz Tokio se poroča, da so Japonci severno od Gensana videli sedem ruskih ladij.

Dunaj 17. marca. V današnji seji poslanske zbornice je ministrski predsednik odgovoril na interpelacijo zastran napada na češki Narodni dom na Dunaju in zastran atentata na Kubelika v Lincu. Körber je konstatiral, da dunajska policija ni storila svoje dolžnosti, in ostro obso-dil dogodka v Lincu z dostavkom, da se tudi tam ni dosti skrbelo za javno varnost. Predlog, naj se o tem odgovoru otvori debata, je bil odklonjen.

Dunaj 17. marca. Danes imajo zastopniki Čehov, Jugoslovanov in Italijanov skupno sejo.

Dunaj 17. marca. Nemški veleposelstniki in nemški naprednjaki so odklonili ponudbo Poljakov glede saniranja parlamenta.

Poljaki so predlagali, naj Nemci privolijo: 1.) da se aktivira češki notranji uradni jezik; 2.) da se zagotovi češko vseučilišče na Moravskem in 3.) da se premeni državnozbornski pravilnik.

Dunaj 17. marca. Poslanca Erler in Peratoner sta bila danes pri naučnem ministru Hartlu vprašat, če je res, kar poročajo neki listi, da misli vlada namesto v Roveretu ustanoviti italijansko pravno fakulteto v Inomostu. Hartl je izjavil, da nima vzroka umakniti svoje predloge zastran Rovereta, niti je premeniti.

Dunaj 17. marca. Danes je bila pri cesarju deputacija duhovnikov prosit za zvišanje dohodkov.

Olomuc 17. marca. Stolni dekan je dobil dopis papeževega drž. tajnika kardinala Mery del Val, v katerem dopisu je rečeno, da je papež 14. t. m. sprejel demisijo nadškofa Kohna. Zajedno se naroča kapitelju, da izvoli kapitularnega vikarja.

Poslano*)

Gospodu **Franu Čemažarju**, županu upravitelju v Vrabčah.

Smatram za svojo dolžnost odgovoriti na Vaše napade v večerajšnji ekshortiji.

Nisem privrženec vsakega indiferentizma, zastopanega od naslednikov Voltaira: to moje prepričanje ste lahko spoznali iz dvakratnega obševanja z menoj. Spoznali ste pa tudi takoj prvič, da sem istotako velik nasprotnik klerikalizma kot izrabljanja verstva, t. j. opore sociolo-gičnega zakona pravnoti, v politične namene, ki polaga cerkev pred verstvo in kojemu je človeško srce postranska stvar, ako je le pokrito z oblačilom verstva, kojemu je pod plaščem verstva dovoljeno vse. Verstvo meni ni cilj, ampak sredstvo, opora slabe strani človeške, voditelj k pravemu človekoljubnemu in s tem tudi bogoljubnemu življenju Človek ni je sveta stvar, božji tvor. Molitev ni je delo s plemenitim altruističnim namenom, za molitev smatram celo človeško življenje, vsako dejanje in nehanje presojam sub specie aeternitatis.

Vi veste, da nisem niti jaz, niti da niso ostali sodruštveniki brezverci in vendar to vedoma trdite: to je laž. Spoznal sem, da razumem krščanstvo mnogo bolj in globokeje, nego Vaša posvečena in maziljena glava.

Moje življenje je živalsko; moje živalsko življenje je pa svetejše, nego Vaše jezuitsko angelsko. »Ne sodite, da ne boste sojeni!«

Pričakujem, da se bodo Vaše krščanske propovedi nadaljevale; vedite pa, da me z enakimi napadi ne ugončbite; pariral Vam bom vsak napad in obenem Vam zadal nov udarec. Obžalujem, da nimate v današnji bolj krščanski dobi, nego je bila cerkvena sredojevska, zadostnih sredstev za ugonobitev takega kot sem jaz; zato bi trebalo dobe španske inkvizicije z vsa svojo barbaros cerkveno tehniko, časov Gior. Bruna, Husa itd. In po tem Vi stremite; rimski fanatik de Luca zahteva v svoji knjigi leta 1902, še to, Tomaž Akvin-ski, Vaš sedanji filozof, je tudi za to. Pridružite se jima. Morda se Vam posreči doseči to. S tem je vse do-ljeno. Nasprotuje Vam pa Sv. Avgu-štin, ako ga poznate

Kako je to, da niste prečitali na prižnici celega pisma, ampak omenili le dve vrstici. To pismo bi bilo veliko bolj prikladno, nego izrazi: Po-rejtam zato toliko, kakor pes, ki v luno laje. Primere sicer niste mogli bolje zadeti.

Toliko za sedaj. Drugič več.

Karol Škapin,
pravnik.

Vrabče, dne 7. marca 1904.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon

Forman (kloro-vani metylolvi eter mentola, na klinikah pre-izkušeni, ki so ga zdravniki že pogosto označili kot naravno idealno sred-stvo proti na-hodu. Za lahek nahanadostuje »Formanova« bala-gušice po 40 vin. Za hujši nahanad ga naj se — po zdravnikovem nasvetu — rabijo »Formanove pastile« (75 vin.) za dahanje s po-mojo tabakarske »stomatolne« tablete. Je čudovita, sprosta rihoda, doznala namet-ljiv. Forman, se dohva v vsaki lekarni.

